

BOLONJSKI PROCES
EUROPSKI PROSTOR VISOKOG OBRAZOVANJA
(Bolonjska deklaracija)

Zajednička deklaracija europskih ministara obrazovanja potpisana u Bologni
19. 6. 1999.

Proces eurointegracije postao je, zahvaljujući iznimnim postignućima u posljednjih nekoliko godina, sve stvarnija i relevantnija činjenica za Uniju i njezine građane. Očekivano povećanje Unije kao i produbljivanje odnosa s ostalim europskim zemljama, daju joj još šire dimenzije. U međuvremenu, svjedoci smo povećane svijesti velikog dijela političke i akademske javnosti, te javnog mnijenja, o potrebi stvaranja savršenije i utjecajnije Europe, osobito u izgradnji i jačanju njezinih intelektualnih, kulturnih, društvenih, znanstvenih i tehnoloških dimenzija.

Europa znanja danas je prepoznata kao nezamjenjiv čimbenik društvenog i ljudskog razvoja i kao važna sastavnica učvršćenja i obogaćenja pripadnosti Europi, sposobna da svoje građane pripremi za izazove novog tisućljeća i osvješčuje ih o zajedničkim vrijednostima i pripadnosti istom društvenom i kulturnom prostoru.

Obrazovanje i suradnja u obrazovanju prepoznati su kao iznimno važni za razvijanje i jačanje stabilnih, miroljubivih i demokratskih društava, posebice imajući u vidu stanje na jugoistoku Europe.

Sorbonska deklaracija od 25. svibnja 1998. godine, utemeljena na takvim promišljanjima, istaknula je središnju ulogu sveučilišta u razvijanju europskih kulturnih dimenzija. Naglasila je da je kreiranje europskog prostora visokog obrazovanja od ključne važnosti za promicanje mobilnosti građana i njihovo zapošljavanje, te za sveukupni razvoj Kontinenta.

Nekoliko je europskih zemalja prihvatilo poziv da se obvežu postići ciljeve zacrtane Deklaracijom, bilo potpisivanjem Deklaracije, bilo načelnim slaganjem s njezinim sadržajem. Nekoliko u međuvremenu pokrenutih reformi visokog školstva u Europi dokazuju spremnost mnogih vlada da djeluju u tom smislu.

Europske visokoškolske institucije prihvatile su izazov i preuzele glavnu ulogu u stvaranju europskog prostora visokog obrazovanja, u duhu temeljnih načela zacrtanih u povelji Magna Charta Universitatum potpisanoj u Bologni 1988. godine. To je iznimno važno jer upravo neovisnost i autonomnost sveučilišta osiguravaju sustavu visokog obrazovanja i istraživanja stalno prilagođavanje promjenljivim potrebama, zahtjevima društva i napretku znanstvenih spoznaja.

Ovo je djelovanje zacrtano u pravom smjeru i sa smislenim ciljem. Međutim, bolja usklađenost i usporedivost visokoškolskih sustava zahtijeva neprekidno djelovanje kako bi se cilj u potpunosti postigao. Trebamo ga poduprijeti promicanjem konkretnih mjera kako bi se postigli vidljivi koraci naprijed. Sastanak održan 18. lipnja na kojemu su sudjelovali

mjerodavni stručnjaci i znanstvenici iz svih naših zemalja daje vrlo jasne prijedloge za inicijative koje treba pokrenuti.

Osobitu pozornost trebamo posvetiti povećanju međunarodne konkurentnosti europskog sustava visokog obrazovanja. Vitalnost i djelotvornost svake civilizacije može se mjeriti privlačnošću njezine kulture drugim zemljama. Trebamo osigurati da europski sustav visokog obrazovanja postane privlačan širom svijeta, sukladno našoj izvanrednoj kulturnoj i znanstvenoj tradiciji.

Potvrđujući opća načela zacrtana Sorbonskom deklaracijom, uskladit ćemo svoju politiku tako da u kratkom vremenu, a svakako tijekom prvog desetljeća trećeg milenija, postignemo sljedeće ciljeve za koje smatramo da su od primarne važnosti za uspostavu europskog prostora visokog obrazovanja i njegovu promidžbu u svijetu:

- Prihvaćanje sustava lako prepoznatljivih i usporedivih stupnjeva, i uvođenje suplementa (dodatka) diplomi (Diploma Supplement), kako bi se promicalo zapošljavanje europskih građana i međunarodna konkurentnost europskog sustava visokog obrazovanja.
- Prihvaćanje sustava temeljenog na dvama glavnim ciklusima, dodiplomskom i postdiplomskom. Pristup drugom ciklusu zahtijeva uspješno završen prvi ciklus studija koji mora trajati najmanje tri godine. Stupanj postignut nakon tri godine smatra se potrebnim stupnjem kvalifikacije na europskom tržištu rada. Drugi ciklus vodit će k magisteriju i/ili doktoratu, kao što je to slučaj u mnogim europskim zemljama.
- Uvođenje bodovnog sustava, kao što je ECTS, kao prikladnog sredstva u promicanju najšire razmjene studenata. Bodovi se mogu postizati i izvan visokoškolskog obrazovanja, uključujući i cjeloživotno učenje, pod uvjetom da ih prizna sveučilište koje prihvaća studenta.
- Promicanje mobilnosti prevladavanjem zapreka slobodnom kretanju, posebice:
 - studentima: dati priliku za učenje, omogućiti im pristup studiju i relevantnim službama;
 - nastavnicima, istraživačima i administrativnom osoblju: priznati i valorizirati vrijeme koje su proveli u Europi istražujući, predajući ili učeći, bez prejudiciranja njihovih statutarnih prava.
- Promicanje europske suradnje u osiguravanju kvalitete u cilju razvijanja usporedivih kriterija i metodologija.
- Promicanje potrebne europske dimenzije u visokom školstvu, posebice u razvoju nastavnih programa, međuinstitucionalnoj suradnji, shemama mobilnosti i integriranih programa studija, obuke i istraživanja.

Preuzimamo na sebe postizanje tih ciljeva - u okviru naših institucionalnih ovlasti i u potpunosti poštujući različitost kultura, jezika, nacionalnih sustava obrazovanja i autonomiju Sveučilišta - kako bismo izgradili Europski prostor visokog obrazovanja. U tom cilju nastavit ćemo suradnju među vladama, zajedno s europskim nevladinim organizacijama koje djeluju

u visokom obrazovanju. Od sveučilišta očekujemo da ponovo brzo i pozitivno djeluju i aktivno doprinesu uspjehu našeg poduhvata.

Uvjereni da stvaranje Europskog prostora visokog obrazovanja zahtijeva stalnu potporu, nadzor i prilagodbe novim potrebama, odlučili smo ponovno se sastati za dvije godine kako bismo procijenili postignuti napredak i utvrdili daljnje korake.

Potpisnici:

Austrija, Belgija (francuska zajednica), Belgija (flamanska zajednica), Bugarska, Češka Republika, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Island, Irska, Italija, Letonija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka Republika, Slovenija, Španjolska, Švedska, Švicarska, Velika Britanija.